

STENOMUSEEN 56

MEDLEMSBLAD FOR STENO MUSEETS VENNER – FEBRUAR 2012

Samarbejde om indsamling

Steno Museet har for nyligt indsamlet gammelt fysikapparatatur fra det nu nedlagte Skårup Seminarium på Sydfyn.

Museer samler på ting, gamle ting, nyere ting, ting man må røre ved, og ting man ikke må røre.

De sørger for, at nogle af de objekter, der engang har spillet en rolle i folks liv, gemmes og huskes til glæ-

de for dem, der kommer efter os. Kun ved at indsamle, dokumentere og opbevare udsnit af det levede liv eller den omgivende natur vil det i fremtiden være muligt at studere samspil, metoder og erkendelser inden for udvalgte områder.

Hvor får museerne deres ting fra?

Det er et ofte stillet spørgsmål til museumsfolk. Svaret

kan være kort og enkelt: Vi samler ind fra offentlige og private donatorer. Det næste spørgsmål kan så være: Ja, men hvad samler I ind? Og efterfølgende kan det lyde: Samler I alt ind? Så er det, at det lange svar kommer på banen.

Museerne samler bestemt ikke alt ind, og vi er kritiske i vores vurderinger, når vi står over for en ny indsam-

Fortsættes side 3.

Det var først og fremmest disse gamle fysikapparater, der havde fået Svendborg Museum til at kontakte Steno Museet. Foto: Hanne Teghus.

Samarbejde om indsamling

Fortsat fra forsiden.

lingsmulighed. Museerne indsamler kun de genstande og effekter, der hører under deres såkaldte ansvarsområder, dvs. det specifikke område det pågældende museum varetager. Der er nemlig betydelige omkostninger forbundet med at tage vare på en genstandssamling. Det koster tid at indsamle, registrere og bevare, og derfor er museerne meget påpasselige i deres udvælgelse af genstande og hjemtager kun det, der har potentiale i forbindelse med deres forskning og formidling.

Om at udvælge og fravælge

I den overflod af ting og sager, der omgiver os i vores hverdag, er den faglige fordeling mellem museerne en nødvendighed.

Og der er mere end rigeligt til alle. Mottoet er: så lidt som muligt. Enhver lokalitet eller arbejdsplads er fyldt med ting. Når et arbejdsområde eller en institution ændres eller nedlægges, afvikles det, der var, og andet kommer til. Sådan skal det være. Noget genbruges, skramlet kommer ud. Men måske var netop dette fagområde eller denne arbejdsproces enestående eller repræsentativ inden for sit felt. Hvem afgør det?

Det kunne være museerne, som ofte har en anden opfattelse af, hvornår noget er "skrammel", og hvornår noget bør dømmes uinteressant som kulturarv og bare skal skrottes og glemmes. Bestemt er der meget, som ikke har museal værdi, men ind imellem dukker der indsamlingsmuligheder op, som det enkelte museum ikke selv havde mulighed for at komme på sporet af. Det er bl.a. her

Der stod spændende gamle instrumenter i støvede papkasser helt oppe under taget på det tidligere Skårup Seminariums smukke hovedbygning. Foto: Hanne Tegllhus.

samarbejdet kommer ind, ligesom det er her, museumsmedarbejderens professionalisme kommer i spil. De objekter eller det materiale, der ikke passer ind i et bestemt museums definerede ansvarsområde, lader man andre museer eller arkiver tage sig af. Kun på den måde kan museerne varetage den fælles kulturarv på en fyldestgørende og forsvarlig måde.

Museet rykker ud – en “case”

Heldigvis har museerne i Danmark et udbygget netværk og en klar fordeling af ansvarsområder, så vi ikke samler de samme

Lokalerne stod stadig, som om de sidste brugere lige var gået. Foto: Hanne Teghhus.

ting ind. I stedet forsøger vi at kanalisere de genstande, vi måtte få kendskab til, hen til de museer, der varetager netop dette område af kulturen og kulturarven.

Således er Steno Museets ansvarsområde de eksakte videnskabers samt medicinens historie forstået sådan, at museet indsamler og dokumenterer effekter og genstande, der har været en del af disse områders forskning og undervisning eller har været udmøntet i praktisk eller teknologisk anvendelse.

Om at være part i en større indsamling

I efteråret 2011 fik Steno Museet en henvendelse fra Svendborg Museum, som havde engageret sig i indsamling fra det sydfynske Skårup Seminarium, som nyligt var blevet nedlagt. Seminariet var et af de ældste i Danmark, oprettet som et såkaldt præstegårdseminarium i 1803.

I forbindelse med henvendelsen fra Svendborg Museum fik vi tilsendt fotos af gamle fysikinstrumenter, som havde tilhørt seminariet. Af de tilsendte fotos kunne vi se, at der var sjældne effekter iblandt, som Steno Museet ikke har, og som vi kunne ønske at indlemme i vores eksisterende samling af skolefysikudstyr. Vi er interesseret i at dokumentere, med hvilket apparatur undervisning og uddannelse er foregået på forskellige uddannelsesniveauer til forskellige tider. Det var derfor med stor nysgerrighed, Hans Buhl og jeg kørte af sted med en stak flyttekasser og bobleplast i museets kassevogn.

Frit valg på alle hylder – afgrænsningens kunst

Vel ankommet til det nu næsten mennesketomme seminarium blev vi ført ind i de for-

ladte fysik- og kemilokaler. Der var pænt og ordenligt med bøger på hylderne og apparatur i skabe og skuffer. Den næste klasse kunne nærmest være på vej til deres fysiktime, havde det ikke været for stilheden. Vi var overvældede. "I må tage det, I har brug for!"

Vi begyndte at gennemgå samlingen skab for skab, vurderede og drøftede. Er det noget vi har i samlingen? Skal vi tage det med? Hvilket udsagn har det? Er det noget, vi kan bruge i museets skoletjeneste? Er der noget, museets værksted kan benytte til reparationer?

Seminariets gamle loft var et kapitel for sig. Her stod instrumenter i de papkasser, som de var blevet sat væk i for mange årtier siden. Der var støvet, men det er en del af charmen. Det viser desuden, at der ikke har været så mange før os bortset fra Svendborg Museum, som havde givet opgaven videre til os. Fire timer senere kørte vi fra Skårup med fyldte flyttekasser, men ikke engang halvvejs igennem den spændende samling.

Seks personer overkommer tre gange mere end to personer

I januar tog vi tilbage til Skårup Seminarium sammen med to medarbejdere fra skoletjenesten og to fra værkstedet. Vi var effektive i vores fortsatte gennemgang og vurdering af bøger, apparatur og dimser. Men hver ting skal overvejes nøje. Det, der ikke hører under vores museums område, hjemtager vi ikke. Det gør så heldigvis andre museer, biblioteker og arkiver, og flere af dem havde været der.

Vi havde fri adgang til alle lokaler i det store bygningskompleks, bl.a. seminariets gamle skolearkiv, som åbenbarede sig bag en dør ind til et lille loftsrum under taget.

*Der var fyldt med laboratorieudstyr i skuffer og skabe.
Foto: Hanne Tegllhus.*

Utroligt: her lå gamle bøger, eksamensopgaver, læseplaner og ruller af aviser fra 2. Verdenskrig. Vi hjemtog enkelte relevante bøger, et par læseplaner og en rulle aviser. Heldigvis har Svendborg Museum nøje gennemgået alt materialet, men de kan heller ikke hjemtage mere end en brøkdel af alle disse bøger og arkivalier. Efterfølgende er Besættelsesmuseet i Aarhus orienteret om avissamlingen, som de måske kan have interesse i. Samlingen havde også været oplagt for Dansk Skolemuseum, som desværre lukkede for nogle år siden og nu er pakket ned i håb om genoplivelse på et senere tidspunkt.

Således beriget med spændende kulturhistoriske objekter til Steno Museets museale samling, til brug i skoletjenesten og på værkstedet, forlod vi det øde seminarium og overlod resten til genbrug, forbrænding eller musene.

Nu forestår det store arbejde med registrering, fotografering og evt. konservering af de mange genstande til glæde for museets brugere.

Hanne Tegllhus